

De overgave

Willem de Mérode

bron

Willem de Mérode, *De overgave*. Uitgeversmaatschappij E.J. Bosch Jbzn., Baarn 1919

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/mero001over01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de [gebruiksvoorwaarden](#).

Dialogue mystique

Komt ge zoo laat tot mij? de dauw
Der nacht damp't uit uw donkre klêeren.
Wilt ge den jammer van dit uur vermêeren,
Dat bitter is van wroeging en berouw?

‘Ik ben om u den woesten weg gegaan,
Door wildernis en doornige valleien.
Ik hoorde u, hopeloos, om deernis schreien....
Laat ge mij voor gesloten deuren staan?’

'k Vermoedde uw komen door den nacht,
En vrees de marteling van uw vergeven,
Want ik kan tòch niet naar uw liefde leven.
Wat staat gij voor mijn woon en klaagt zoo zacht?

‘Laat ge mij wreed ter deure staan?
Kunnen mijn handen u niet teeder heelen?
Mag ik den weedom van uw haat niet deelen?
Maakt dan mijn liefde uw kwaad niet ongedaan?’

Ik riep u niet. Ik heb mijn hart
Verboden aan uw hooge heil te denken,
Want al begeeren, wàt gij mij kunt schenken,
Moet ik verliezen, en geeft dubbele smart.

‘En als ik allen hoon vergeet?’
Ga ik u nieuwe krenkingen bereiden.
‘Wilt ge dan, dat wij van elkander scheiden?’
Wilt ge dan scheiden? en gij noemt mij wreed?’

Ach, Heer, ik weet niet, wat ik wil.
Mijn hart heeft liefde en alle hoop verloren.
‘Open uw deur.... ik min u als tevoren.
Open uw deur.... ik maak u goed en stil!’

Maar ik ben arm! ‘Ben ik niet rijk?
Heb ik geen brood en wijn voor vele malen?
Uw hoofd aan mijne borst, zal ik verhalen
Van al mijn schatten en mijn heerlijk koninkrijk.’

‘Ik ben zoo verren weg gegaan....’
Zoo kom dan in mijn woning rusten,
Ik bied de hijgingen van al mijn lusten.
En mijn berouw.... ‘en ik neem alles aan.’

Het speeltuig

Als een vlaag van uw genade
Niet mijn arme hart doorbeefde,
Hoé zou ik dit leven dragen?
Ik verwenschte, dat ik leefde.

Want, een speeltuig, opgehangen
Voor al 't wereldsche rumoeren,
Voel ik iedren kreet verlangen
Door mijn teedre snaren roeren:

Het geheime bronstig steunen
Van een lust, die brandend rilde;
En het zuiver, innig deunen
Van een liefde, die verstilde.

Maar dan wil úw min zich wreken,
En uw hoog jaloersche woede,
Dreigend in hartstochtlijk smeeken,
Slaat mijn spanning zwak en moede.

Tot gij zoet komt minnespelen
In een vlucht van milder tochten,
En de liedren mij doorstreelen
Der gelukkige verzochten.

Als een vlaag van uw genade
Niet mijn arme hart doorbeefde,
Hoé zou ik dit leven dragen?
Ik verwenschte, dat ik leefde.

De vader

Wij bleven tòch niet bij elkander.
Dat hij gegaan is, smart mij niet.
De tijd komt toch, dat de een den ander
Verlaat, en niet meer ziet.

Maar dat hij niet een wijl' kòn wachten,
(Reeds boog de ouderdom mij krom,)
Nog weinig dagen, luttel nachten,
En ging, en kwam dàn niet weerom;

Dat hij niet treuren zal en weenen,
Wanneer ik lig in laatste rust,
Niet, bleek, over mijn bleekheid henen
Zich buigen zal, en niet mij kust;

Dat niet zijn schouder vroom zal voeren
Den laatsten last, mijn sterflijk deel;
Dat vreemde handen mij beroeren,
O kind, dit smaden is te veel....

Een warme druk der jonge handen
Was al mijn arme smeekens baat.
Over de vaal belichte landen,
Reed hij gelijk de dageraad.

En in mijn doove, suizende ooren
Klinkt nog zijn heldre roep en lach....
Bij 't bochtig pad ging hij verloren,
En ik stond, eenzaam, in den dag. -

En iedren dag richt ik mijn schreden
Tot daar, mijn zoon ten welkom.
Vergeefs, en traag naar huis getreden,
Zie ik bij iedre kromming om.

En 't jaar wordt jong, en 't jaar wordt ouder,
Mijn haard staat laai, mijn huis is licht.
'k Smacht hopeloos: aan mijnen schouder,
Nog eens, zijn jeugdig aangezicht.

Vergeefs.... en toch, in al mijn droomen,
Zie ik, ontzet, dien ik bemin,
Onrein van ziel en zinnen komen,
En, aarzlend, gaan mijn woning in.

De zoon

Kon ik nog eenmaal, vader, wederkeeren
Ten koelen vrede van uw noodend huis,
Kon ik nog eenmaal, als de zoon huns heeren,
Vorstelijk schrijden door het noest gedruisch

Der slaven, die, gezwind, uit schuur en stallen,
Luidruchtig, aan den zwaren arbeid gaan,
En hun verdriet in lach laten verschallen
En joelend hun verlangen wederstaan.

Hoe vaak ging ik in zij van zachte kleuren
Voorbij de lompen hunner slavernij.
En aan de zoele wolk van fijne geuren
Vermoedden zij 't, of 'k droevig was of blij.

En riepen: heil! of stonden ver te beven,
En staakten plots hun werken en getier,
En vreesden voor hun arm en angstig leven,
En loerden als 't in 't nauwgedreven dier.

En ik, bevangen van hoogmoedigheden,
Hoorde niet op hun groet en jokkernij,
En spotte met hun sprakelooze beden,
En nam mijn kleedren sâam en ging voorbij.

Nu ben ik zelf gedoemd, gebukt, te treden
Voor 't fonkelen der oogen van mijn heer,
Nu tuchtigt mij zijn stem tot recht en rede,
En houdt zijn wil mijn mokkende opstand neer.

Ik treed, bevreesd, bij 't hooge dageraden,
Voor 't statiebed, waar hij zijn rust genoot.
Ik mag hem in welriekend water baden
En melden wat de markt al kostlijks bood.

Ik zalf zijn haar; ik plooi de soeple kleeden,
Al naar zijn grillige eisch verlangen kan,
En tooi hem met verfijnde kostbaarheden
En voel me, onwillig, in zijn schoonheidsban.

Ik reik het bord met bros gebakken brooden,
En sneeuwgekoelden wijn in gouden schaal.
Dan zing ik, tot zijn lust, mijn eigen nooden,
En nipt hij van mijn leed, als zoet onthaal.

Ik dans voor hem in schoone en schuwe standen,
Genegenheid schijnt mijn verbloemde haat,
En dan verwin ik hem! o heete schande,
En hij ontwijdt de bloem van mijn gelaat.

Zoo elken dag opnieuw.... O vader, vader,
Die zonder uwen vromen zegen ging,
Ik, die mij schatten van vervloeking gader,
Gelijk uw land den milden regen ving,

Mocht ik naar uw omarming wederkeeren,
Nam uw gena den looden last mij af!
Neem mij als knecht, wees gij mijn harde heere,
Loon mij met 't deel, dat ge eens uw slaven gaf.

En moet uw recht mijn roekloosheid verdoemen,
Red me uit den poel van dit gewis verderf.
En laat mij u nog eenmaal vâder noemen,
En noem mij eenmaal zóon, aleer ik sterf.

De doopeling

Hij kwam te midden van Gods' dienerschaar,
 Die hem vol statie over 't koor geleidde:
 Simpele blankheid tegen helle zijde
 Van purpren tabbaard en brocaat talaar.

En ieder zag hoe hij terneder klom....
 Even zijn voeten in het water plasten.
 Toen dook hij nêer in den albasten kom,
 Zijn zonden in het zuiver bad te wasschen.

En of God eensklaps hem zijn leven nam,
 Vloeide zijn adem weg in doodlijk wonder,
 En zengde hem Gods vreeselijke vlam,
 En ging hij in Gods heilgenade onder.

In de eigen stonde (als de zonnegloed
 Dringt koesterend in dichte bloesemknoppen)
 Voelde hij hemelsch leven in zich droppen,
 En hij zàg God; was zalig, rein en goed.

En toen hij rees met biddend aangezicht,
 Straalden zijn oogen klaar, schoon half geloken,
 En al de druppels aan zijn haar ontploken
 Tot diamanten rozen, blank en licht.

Rondom hem was een ijle, koele sfeer
Van zuiverheid en zaal'ge huivering,
En ieder boog eerbiedig voor hem neer,
Toen hij door vroom-nieuwsgier'ge rijen ging.

En hij schreed in de roode en gouden stoet,
Elk blikte mild den nieuwen zaal'ge tegen.
Doch hij ging stil Gods vreugde tegemoet,
Langs harts geheime pas gevonden wegen.

Daar schemert weer Zijns aanzichts dageraad...
Doch rond zich zag hij de gewaden branden.
En heel dit feest scheen hem vermomd verraad...
Toen boog hij 't heete hoofd in heeter handen.

De antichrist

Hij ging in pracht van purperen gewaden,
Zijn oogen waren mild en schoon en week.
En voor hem uit liep door de gansche streek
Een roepen van zijn goedheid en genade.

Zijn glimlach glansde blijder dan het goud
Dat gloeide langs des kostbren mantels zoomen.
En die, schoon schuchter, tot hem durfden komen,
Was hij zoo mild en als een vriend vertrouwd.

De knielenden nam hij bij beide handen,
Kuste hun voorhoofd met zijn koelen mond,
Fluisterde zoet hun naam; en geen weerstond
De zaligheid van zijner oogen branden.

En als de regen in de voorjaarsnachten,
Die langzaam daalt op lentes lauwen adem,
Ging van hem uit een zegenende wadem,
Die leschte aller harten dor versmachten.

Hij heelde ziekten en geheime nooden
Van hen die kwijnden naar ontbeerd genot.
Hij was der aarde lang verbeide god,
En ieder schikte zich naar zijn geboden.

Steden en dorpen trokken uit tot hem,
Want hij vervulde droomen en verhalen.
Hij liet de lichten uit den hemel dalen,
Bergen bewogen zich op zijne stem.

Hij klonk in kluisters en hij kwam bevrijden,
Hij bliksemde den boudsten met zijn ban.
Met trots brak hij den hoogmoed van den man,
En vrouwen won hij met zijn medelijden.

En al de kindren was hij een gespeel,
De knapen liet hij op zijn paarden rijden.
Meisjes vertelde hij totdat ze schreiden,
't Menschengeslacht behoorde hem geheel.

En heel de heerlijke aarde was zijn rijk,
Hij strooide vreugde in de droefste zielen,
Hij vroeg hen niet om voor hem neer te knielen,
Want wie hem zag bood vrij hem huldeblijk.

Hij vroeg niet... maar de broeiïng van zijn haat
Hing over hen die Christus' smaadheid droegen,
Hij gaf hen over aan 't gruwzaam genoeg
Van 't volk, zich te verzadigen met kwaad.

Zij knauwden hen door 't knagen van de pijn,
 Wanneer zij hem, der aarde heer, aanbaden,
 Zij dwongen hen, of 't hunne zielen schaadde,
 Bij 't offer in zijn hooge huis te zijn.

Maar als de blijde knapenkoren rezen
 Boven het kirren van de maagdenrei,
 Werd hun bedwongen droefheid groot en vrij
 En stonden zij: Gods onbeschutte weezen.

Doch in hen rees de vloed der liefde hoog
 En smart kon niet tot harts verrukken raken,
 Zij hoorden reeds de broze heemlen kraken
 En zagen Jezus, die hen tot zich toog.

En 't wilde lied van hoondoordrenkte woorden
 Klonk hen een lofzang uit Jeruzalem,
 Alsof de helle kristallijnen stem
 Der engelen de dunne lucht doorboorde. -

En hij zat op den hooggerichten troon,
 En hoorde hoe hem allen heerlijk prezen;
 En als hem allen godlijke eer bewezen,
 Benijdde hij nog God dien gruwbren hoon.

Want in hem spookte reeds de vuren nacht,
Dien hij wel wist dat over hem zou komen.
Toen dorstte hij naar 't bloed van alle vromen,
Maar zijn gezicht bleef vriendelijk en zacht.

Narkissos (Fragment)

..... Op fond van donker hemelblauw,
 Zag, heel den dag, gebogen aan de beek,
 Ik 't huiverende en heimelijke schoon
 Mijns aangezichts, der leden kloeken bouw,
 De gansche onverhulde heerlijkheid
 Des lichaams, ademdeinend, greep-nabij.
 Heerlijk ontloken bloem van mijn gelaat,
 Rozige wang, wier zachte blozing is
 Fijner van overgang dan 't even rood-
 Getinte moer in hoorngelbogen schelp.
 Wonderlijk oogenpaar, wier diepe gloei
 Niet laat ontraadselen de donkre kleur,
 Wier vleierend vragen als een streeling is,
 Die ons doorhuivren komt, zoo zalig zoet,
 Als 't volle waaien van den zomerwind,
 Voor de eerste maal, het ongewende naakt.
 Het fijn gerimpeld rood der zoete mond,
 Waarom de glimlach, eeuwig ongelijk,
 Te wieglen ligt als glans om fulpen vrucht,
 Lukt mij zoo dicht ten spiegel, dat de tuit
 Der spitse lippen strookt haar eigen schoon.
 Kan daar nog schooner zijn en meer genucht,
 Dan, aangezicht tot aangezicht, in al
 Des schoonen lichaams gracelijk beweeg,
 Te zien zijn eigen ziel, die, godgelijk,

Onbeeldbaar zich verbeeldt in elk gebaar
 Van hand of voet, in 't stadige gedein
 Der borst, die kalm en traag zijn adem haalt,
 In 't wisselen der blos, die gaat en keert,
 En meest in 't vademloos en glinstrend diep
 Der oogen, duister bij háár helle vonk.
 Zoo wordt het leven tot één zaalge stond,
 Een nooit voldronken teug van diep geluk,
 Die altijd lescht den dorst, die altijd duurt.
 En daar is niets, dat ik méér minnen kan
 Dan u, mijn ziel, die eeuwig, goddelijk,
 Zoo schoon verbeeldt uw onverbeeldbaar schoon.
 Schende ik de goden, die een eeuwigheid
 Eerder bestaande als gij, úw eeuwigheid
 Kunnen verdoemen nóch uw schoon verdoen,
 Zoo ik u noeme als hen, onschendbaar, god?
 Zoo sla hun ban mij met vernietiging,
 Zoo niét, mij zij dit duurzaam deel vergund,
 Te schouwen, ongestoord, mijn ziel, áltoos....
 O goden, dat gij dit bestendigd hebt,
 En toen de teedre nimf zich naar mij boog,
 (Bevende was haar mond mijn wang genaakt,)
 Mij omvormde in een bloem, die buigt als 'k boog,
 En aan den kroezen kroon den heeten âem
 Sidderend deed verdeinen toen zij schrok,
 En klagend week en zwierf door weide en woud.
 En ik, beveiligd voor haar zoet gefleem,
 En door geen mensch in mijn gepeins gestoord,

Sta dag op dag verklaarder heerlijkheid
Te schouwen, aan het onberoerde diep,
En als der hooge goden lieveling,
Den jongen aard-ontvoerden Ganymeed,
Is mij, onsterfelijk geschenk, mijn schoon,
Mijn vreugde en straf, verderfbre onsterfelijkheid.

Ganymedes Fragmenten)

I.

Zijn schoonheid had haar rijksten bloei bereikt.
 Nog éenen dag, de schuchterheid der jeugd
 Zou groeien tot den donkren durf des mans,
 En hunkrend gloeien door zijn straffer lêen.
 Maar nòg niet: bevende was daar een glans,
 Nu zilvren en dan even goud getint,
 Dan klaar en blank dan diep- en purperrood,
 Al naar hij wendde en ging, of danste en lag,
 Al naar het siddrend rythme van zijn âem
 Verdeinde rustig, òf gejaagd en kort
 En hijgend ging, wanneer begeerte heet
 Met pijnigenden slag zijn bevend hart
 Deed bonzen hoorbaar, en het ziedend bloed
 De polsen zwol ter suizelende slaap.
 En al de teerheid der ontwaakte jeugd
 Die schoon en veeg is als de morgendauw
 Als haar de zon verheerlijkend verderft,
 Straalde verblindend in Zeus' felle licht.
 De goden minnen zeer het schoon geslacht
 Der sterfelijke knapen, en hun glans
 Huwt gaarne zich aan bloode donkerheid.
 Zóó Zeus. - Hij zag de zoete heimlijkheên
 Waarmêe zich Ganymedes iedren dag

Naar ziel en lijf, één eenig offer, bood,
 Als hij der haren donkren overvloed
 Streek van het klare voorhoofd; als hij 't oog
 Verdroomd liet dwalen langs het helle blauw
 Des hemels, of, (de dauwen avondlucht
 Was zijner lichte leden wazen kleed)
 Ging, vleeschgeworden smachten, gansch alleen,
 Den weedom door van 't scheemrig geurend veld.
 Zeus zag, en peinsde aan de aanminningheid
 Der oogen en den zoeten prillen mond,
 Wiens kuische lieflijkheid was onberoerd,
 En aan de schelpen zijner ooren, waar
 Het fluisteren der goddelijke stem
 Zou wonen als 't geruisch der eeuwge zee;
 En aan den bleeken blauw dooraêrden hals,
 Even gebogen, vloeiend wederzijds
 Uit in de breekbre pracht der schouderen;
 En peinsde aan zijn handen, smal en rap,
 Die prijken aan der armen kostlijkheid;
 En aan den matten glans der nagelen,
 Die droegen op hun flauwgebogen vlak
 Den bleeken sikkel van Selenes beeld
 Boven der vingren zongebonsde huid;
 En peinsde aan zijn jonge ranke lijf,
 En aan de huiverende zuiverheid
 Der dijen en der knieën blank gewricht;
 En peinsde aan de lichte statigheid
 Der beenen en d' aanbiddelijken dans

Der voeten, als zij gingen over de aard.
En heel dit broze en sterfelijke schoon
Bemide hij, wanneer het gouden licht,
Van Helios den knaap deed glanze' als god,
En als Selenes zilveren gewaad
Hem klee'dde bóven gods onwelkb're pracht.
En Zeus bemide hem dees laatsten dag
Van zijne jeugd....

Ganymedes Fragmenten)

II.

Hij was der goden schenker, en hij ging
 Gelukkig langs hun schitterend gelag.
 En 't was, alsof een witte bloeseming
 Van eigen jeugd voorbij hun oogen dreef,
 Wanneer hij luchtig, blijde en bedeesd,
 Voorbij de branding hunner bliken ging;
 Alsof de bloeseming van aardes schoon,
 Broze vergankelijkheid, dierder kleinood
 Was dan de rustige en zware pracht
 Van hun onschendbre godenmajesteit. -
 Hij was hun schenker, en hij droeg de kruik
 In zijne zuivre handen voor zich uit
 En nijgde zich hun luide tafel rond
 En zweefde aan, wanneer een loome hand
 Het leege drinkvat achteloos hem bood.
 Hij nijgde zich, en liet de gouden straal
 Cierlijk gebogen vallen ten bokaal,
 Tot men hem wenkte: knaap, het is genoeg!
 Dan zag hij rond, en liet de hooge kan
 Rusten ten gronde, en de armen sâem,
 Stond hij en wachtte en zag naar vader Zeus,
 En wachtte of die niet zijn oogen hief
 En wenkte, en hij leefde naar Zeus' blik.

En hij zag rond, maar wendde schuw 't gelaat
Wanneer der goden vuren dronkenheid
Hem lokte met de gruwbre pijniging
Bevender blikken harde schittering
En 't weeke smachten van besmetten mond,
Dan toog een blos, benauwd, en bloederood,
Zijn schoone wangen over, heel zijn hoofd,
Tot aan de zijden golving van zijn haar,
En vloeide als hel en blijgetint karmijn
Uit langs zijn hals en kwijnde nederwaarts,
Dan look zijn blik zich, en de zachte scheel
Bedekte 't zalig licht, en zijn gelaat
Was zacht en kuisch en gansch begeerteloos,
En rustig als in droomenlooze slaap.
En dan, opeens, hief hij het hoofd, en zag
De tafel rond, en zag naar vader Zeus,
Of die zijn hand niet hief, opdat hij kwaam'....
En stond, en zag, en wachtte, tot zijn wil
Zeus overwon, en deze in zoeten dwang
Hem wenkte, en hij, een schuwe hinde, vlood
En zocht bescherming in Zeus' machtige arm.

De genezende

Hij voelt zich in den zomer als een vreemde,
Omdat hij niet het groen ontluiken zag.
Hij wijkt schuw voor der kindren schelle lach
En mint gedempt geluiden in den schemer.

En op de paden, waar geen schâuwen zijn,
Wankelt hij bang, met half geloken oogen,
Verbittert om zijn duizlend onvermogen
En dronken van des zomers zwaren wijn.

Doch op een bank, die koel in 't lommer staat,
Zet, ijlen hoofde, hij zich neer te droomen,
En, half verholten, achter 't loof der boomen,
Zinkt naar zijn handen 't klamme en bleek gelaat.

Dan, dunkt hem, komt 't geluiden als van veer,
En zacht zingt 't vogelken der duizend jaren',
En zijn verdriet wordt tot een zoet bedaren,
Zijn wangen blozen porceleinig teer.

En luistrend wellen tranen in zijn oogen,
En, gaande door den fellen zonneschijn,
Is voor zijn oogen slechts de milde schijn
Van Gods voor hem herrezen regenbogen.

Heiligen

I.

Zij had al 't aardsche van zich weggedaan,
En waande zich in hemels bloemenwei.
Daar dansten engelen hun lichten rei,
En zij mocht zingend in hun midden staan.

‘Kies nu uw bruidegoom!’ Zij zag hen aan;
Alle gezichten jong en stralend blij,
Oogen zoo klaar als water, waar gevlei
Van zonnestralen warm komt overgaan.

Maar ginder stond, verbleekt en vaal van smart,
Haar Jezus, en zij zag zijn brandend hart.
Zijn oogen kloegen haar zijn wonden zoet,
En zij bezwijmde naar zijn donkren gloed.

Toen zij tot de aarde keerde, zwak en moede,
Sprong 't roode bloed aan handen, zijde en voeten.

Heiligen**II.**

Mijn weeke deernis maakt uw zuivre wonden
En hun verscheurde pijn niet minder wreed.
Ik wiesch ze in 't lauwe bad van mijne zonden,
Zij gloeien koortsgezwollen rood en heet.

Wee mij! ik heb uw witte rust geschonden.
Uw mond, die angst en helsche pijn verbeet,
Heeft om mijn smaad de kreet omhoog gezonden:
‘Vader! vergeef hem, die zoo dwaas misdeed!’

Nu laait in mij de hopelooze woede
Van rouwe en boete om euveldaad en trots.
Wierde uw genade aan mijn ellend gewroken!
Doe mij aan handen en aan voeten bloeden!
Mijn zijde scheure, als de uwe fel doorstoken!
Drage mijn lijf de rauwe wonden Gods!

Extatische nonnen

Is dit geen wonder, hoe die teëre nonnen,
Die van Gods liefde gansch bevangen waren,
In brandende uren met bont zijden garen
Hun smart borduurden, fel en onbezonnen?

Bleek en ontzenuwd van extaze, wonnen
Zij kracht, en voelden weer, in koortsig staren,
Hoe innig zij met God vereenigd waren,
En gloeiend werd het in hun doek gesponnen.

Zij sidderden de lange dagen door,
En blikten naar de deur of hij mocht komen,
En grepen dikwijls naar 't bezwijkend hart.

Dan schoof een floers hun glazige oogen voor,
Gods zoete waanzin kwam hen overstroomen,
En zij borduurden met bloedrood en zwart.

Engelen

I.

Zóo gezwind kan nooit een vogel vliegen,
Als hij stort door alle heemlen heen.
Maar hij voelt zijn vallen als een wiegen
En de sferen rimpelen alleen.

En het is in 't weerlichtsnel verschijnen
Van de dingen, of hij stille stond.
Even glanzen zij en zij verdwijnen,
Als de glimlach om zijn zachten mond.

En de werelden, die langs hem rollen,
(Duizendvoude flonkering verschiet)
Zijn hem, of een kind gekleurde bollen
Regenboogend ving en vallen liet.

En der aarde wreevele versmachten
Kwelt hem nooit met schendend ongeduld,
Want hij kán niet wenschen en verwachten.
En zijn wezen is van God vervuld.

Engelen

II.

Hij is zachter dan zijn sterke broeder.
O zijn oogen lachen zoo bemind
Naar Maria, en hij noemt haar Móeder,
Zooals vroeger 't zoete Jezuskind.

Heel den dag verdroomt hij aan haar voeten,
En het hooggestemde instrument
Van zijn keel zingt de verkoren zoete
Pijnen, die zij vroeger heeft gekend.

En ze ziet de bonte schilderijen
Van haar leven, als een gobelijn
Door den tijd goudkleurig, langs zich glijen,
Maar haar hart blijft onberoerd en rein.

En hij kweelt zijn heldre hooge noten
Of hij heel zijn weeke ziel verzong,
En hij voelt: ik kom als stroom gevloten
Tot heur hart; en klatert frisch en jong.

De fluitspeler

Hij aarzelt schuchter wat hij spelen zal,
En zint, het fluitje half ten mond geheven.
Zoete bewogenheid is in zijn oogen al,
En de even open lippen zichtbaar beven.

Den morgen heeft hij met een zilvren val
Van vlugge tonen in zijn lied doen leven.
Hij heeft den dans, den schater en 't geschal
Van jeugd en liefde lachend weergegeven.

Maar nu - den loomen lust beminder leden,
Het schuw geheim van meisjes en genoot,
De smarten van bedwongen teederheden,
Vreugden zoo schoon en veeg als avondrood,
Hoe die te beelden?... lieflijk en tevreden
Deint uit zijn fluit het lokken van den dood.

De oude naaister

Zij, die de nauwe kronkelstraat bewonen,
Zien dag aan dag haar oud gezicht voor 't raam.
Een lachje komt haar grauw gelaat verschoonen,
Roept men, een hartelijken groet, haar naam.

Haar naam! o hoeveel oude en jonge monden
Hebben hem lief of achteloos gezegd,
Aan hem gedacht, of, heugenis van zonden,
Ter vliering des vergetens weggelegd.

Wat is zij oud! het zenuwachtig beven
Der vingers doet de naald al trager gaan,
Zoo heeft zij eens gesidderd voor het leven,
En siddert nòg, en wéét zich eenzaam staan.

En bitter is haar denken als het geuren
Van de geraniums voor 't heldre glas,
Die trotsch hun felle roode bloemen beuren,
Alsof het licht alleen hùn erfdeel was.

En zij gedenkt: zij groeide steeds in 't duister.
Wanneer de lente over de aarde scheen,
Benijdde zij elk meisje lach en luister,
Die liefde lokte en won.... zij bleef alleen.

Zij wist van liefde slechts wat and'ren praatten,
Wat boeken zeggen (en zij vond het mooi)
En hunkerde.... en haar gedachten haatten,
Wanneer zij naaide aan luchtgen bruiloftstooi.

Ach, zij mocht helpen anderen te cieren,
Met pronk te smukken liefdes heiligdom.
Wanneer zou zij heur èigen hoogtijd vieren?
Zich tooien voor heur laten bruidegom?

Zij naaide en wist heur wassen wangen welken,
In ieders oogen las ze medelij,
Als men haar plaagde of, als om haar te helpen,
Vriendlijke woorden van haar goedheid zei.

Want zij wàs goed; alleen haar arme leven
Verging zoo schuchter, dat het niemand zag.
En zij dorst zich niet zalig overgeven
In liefdes weelgen vollen zonnedag.

Maar in den avond stond ze stil te droomen
In 't hofje, al wachtend, of haar niemand nam.
Ze zag de jongens met hun meisjes komen,
Maar geen die vragend tot heur vragen kwam.

Dan neeg de nacht, en haar verschroeide oogen
Zagen vervaard zijn grondloos duister in.
Zij wou niet weenen, en met onbewogen
Gelaat droeg zij haar leed dags luister in.

En 't leven ging, en nam heur jonge krachten.
Zij naaide haar vriendinnen 't bruiloftskleed,
En zachte kinderkleertjes, zonder klachten
Schikte ze ook hen de doodenwâ gereed.

Nu draagt ze moe den last der lange jaren,
En hunkert naar den diepen laatsten rust.
Doods hand zal goedig langs haar oogen waren,
Hij is de eerste minnaar die haar kust.

Zij zal hem in heur witte wade ontvangen,
Heur witte haar rondom het hoofd als krans;
De smalle handen (moede van verlangen
Gevouwen), in doorschijnend witten glans.

(En haar gedachten zijn als 't bitter geuren
Van de geraniums in 't zonnelicht)
Hij zal haar mond zijn lippen waardig keuren,
En kussen lachend haar moede oogen dicht.

Maar nòg niet, nòg, die om haar henen wonen
Zien dag op dag haar oud gezicht voor 't raam.
En zien haar oud gezicht berustend schoon en
Zij noemen troostend haren ouden naam.

De boer

Het voorjaar is ontwaakt, en rinsche geuren waaien
Den taaien bodem uit, nog grauw en bar en braak,
En prikkelen den lust tot ploegen en tot zaaien:
De harde noodzaak wordt een vreugdevolle taak.

Ik kies de kloeksten van de stoergebouwde ruinen,
En dampend treden ze in den koelen morgenstond.
Eén beenzwaai, 'k zit; met knie en hak beheersch 'k hun luimen
En fluit tevrêen, als 't span zijn sukkeldraf hervond.

Het blinkend kouter scheurt door donker rullende aarde.
De paarden trekken strak, ik druk den ploegstaart vast.
En vore trekt naast vore, en braakland wordt tot gaarde;
Uit armoe van het werk straks welig koren wast.

De treitrende egge ramt de grovigheid der kluiten,
En over 't muller veld de milde zaaier gaat.
Gods regen en Gods dauw doen iedre kiem ontspruiten.
En mijn verbruikte kracht herleeft in groenend zaad.

De wiedsters zuivren 't veld; de zon stooft heet van boven,
De lange gele halm buigt onder vollen aar.
De zichten treffen scherp; het vrouwvolk bindt de schoven.
Achter de laatste vracht komt zingend heel de schaar.

En dan de tijd van rust, als 't oogstfeest is doorleden;
De onstuime darterheid van lach en scherts en lonk.
Dan berst de strakke band van plichten en van zeden:
Tot schroeiend heete vlam wordt hartstochts kleine vonk.

Als de seizoenen traag naar winters stilte rijpen,
Schijnt ook mijn kracht ter rust en lusteloos en loom.
Maar nauw komt lentes nood mijn werkgraag harte nijpen,
Of ook mijn hande' ontwaken kloek en sterk en vroom.

Want mijn werk is Gods werk, wij bouwen sàmen d'akker,
Met al mijn zwoegen en mijn moeiten en mijn zweet,
En was ik moedeloos en lag ik zorgend wakker,
Hij waakte en wrocht als ik; en 't werk viel minder wreed.

En eenmaal rust 'k voorgoed; Gods oogst kwam veilig binnen.
Ik vouw de handen sàem, gezegend is mijn lot.
En de aarde, die ik zoo hartstochtlijk moet beminnen,
Zie ik herbloeien in den wijden rust van God!

De mijnwerker

Wat uw verstompte en laffe en lustelooze zinnen
Weer wekken kan met wrange en prikkelende smaak,
Het zuiverende zout, moet ik u smartlijk winnen:
Verstooten en onrein vervul 'k mijn zuivre taak.

Gij hoedt het heilig vuur! gij ziet de bloem ontluiken,
Die iedren avond aan uw schoone luchters bloeit,
Of lentes hartstocht barst uit duizend dorre struiken,
Of zomers luwte plots door winterkoude vloeit.

Gij hoedt het heilig vuur! maar zijn versteende vonken,
Verborgten kostlijkheid, zoo heimelijk verward,
Vond ik, van stof verstikt, van zware dampen dronken,
En wat ik zelf ontbeer, schonk 'k uw hebzuchtig hart.

En als de weeldrigheid van uwe kandelaren
Den grijzen avond tint en inniger verblijdt,
Weet, dat mijn donkerheid uw duister doet verklaren,
Uw lachen is geteeld door mijn ellendigheid.

En 't goud, de god, die heerscht in daden en gedachten,
(Die hem verwierf geniet, die hem verloor vergaat,)
Zijn doode almachtigheid dolf ik uit diepe schachten,
En, ach, zijn levend heil komt anderen ten baat!:

Als aan het zwellend hout de teedre blaadjes zweven,
Verdroomen meisje en man hun avonden in 't groen.
Dan kust hij haar gelaat, en zijne handen beven,
Als aan haar vingertjen, hij, speels, den ring gaat doen.

Zij gaan ten hooggetij, betrachten plicht en zede,
Hun huis en heem wordt luid van kinderlijk geweld,
Hun teedre dochters zijn zacht als de zoete mede,
Hun zonen stoer en trouw als het weerbarstig veld.

En allen geeft het werk de mildheid van gouds gloeien,
En hun gelaat verheugt gelijk zijn eedle schijn.
Hen brengt de lange dag een zaligend vermoeien,
Hun lachen en hun slaap zijn altijd zonder pijn.

De god, dien ik verhief, mijn sidderende handen
Houden zijn kostlijkheid slechts voor seconden vast.
Mijn vingers kozen hem, mijn hongrige oogen branden.
Dan blijkt zijn rein gewicht voor mij te zwaar een last.

En wrokkend laat ik hem, en werkend buk ik neder,
En neem mijn luttel loon, en koop mijn kaargen kost,
En win mij korten slaap, en wakend werk ik weder,
En ik bevrijd den god, die mij niet heeft verlost.

Doch eenmaal eindt ook dit, en troostend zal mij wenken
De goede Almachtige en de Leniger van nood,
En bij zijn stillen lach zal ik al 't heil herdenken
Dat ik ontbeerde en gaf.... en zalig is mijn dood!

Ikaros

Hij vloog... met kalmen slag der breedgewelfde zwingen,
 Waar, stug en stijf gepend, geen zuchtjen door ontweek.
 En om hem was de lucht een klinken en een zingen,
 Terwijl zijn blijde ziel, van heil verslagen, zweeg.

Hij voelde langs zijn lijf de loome luchten zuigen,
 Als, sterk, zijn driftige arm de wieken opwaarts sloeg.
 Maar bij 't vervarelijke en snelle nederbuigen,
 Woei daar een koeler tocht, die langs zijn leden joeg.

Toen, van de ijle lucht en 't hooge schouwen dronken,
 En, huiverende, als na een nachtelijk gelag,
 Greep, duizlend, hem de durf (hij zag haar stralen lonken,)
 Te streven naar de zon met vuurger vleugelslag.

En voor zijn oogen blonk, in gouden schemeringen,
 Een glorie, onvermoed, het heet gelaat der zon.
 En steiler werd zijn tocht, stoutmoediger zijn dingen
 Met de adelaar... hij klom, hij steigerde,.. en wòn! -

Toen kwam op zijn gelaat een glimlach als der goden,
 Die uit hun zaalgen staat kalm blikken nederwaart.
 En uit zijn rustigheid, ver boven vreugde en nooden,
 Zond hij, der zege wis, zijn sterken kreet naar de aard.

Dan, doodelijk ontzet, voelt hij zijn vlerk bezwijken.
Zijn armen slaan, verdwaasd, de sidderende lucht,
En, tuimlings wervelend door hemels wijde rijken,
Weet, krimpend, hij zijn val, Zeus' hoonlach om zijn vlucht.

Doch, met een zwaren zwaai op 't woeste dons der sneeuwen
Branding geploft en wreed gewiegd op haren schoot,
Voelt hij, zijn zèker deel, dóór 't kentelen der eeuwen,
Een trotsche glorie in den neerlaag van zijn dood!

Ganymedes

Achter de loome koeien
Lag 'k aan den lauwen grond.
De bleeke avondstond
Stierf van een groot vermoeien.

Diep zonk in mijn koele oogen
Helios' gouden blik.
Mijn hart voelde zoete schrik.
Of de heemlen naar mij bewogen.

In de verwaasde nachten
Dauwden de sterren neêr.
De hemelen kwijnden zeer
Teêr open, of ze mij wachtten.

Of zomers onwêêr naakte,
Vermoeide mij een droom,
Boven aards blauw bedampten zoom
De korte bliksem blaakte.

Toen is zeer hoog gerezen
Een licht, of middag zegend scheen.
Ik van al leven verweesde,
Stond voor Zeus' aangezicht alleen.

De stilte neeg te hooren.
Gelukkig sloeg mijn hart
Naar zijn nog onverwoorde
Ons bloed verwante smart.

Hoe lang moest ik verduren
Dees tijdelooze stonden?
Als jagende seconden
Suisden voorbij gods uren.

Als sneeuwen wolk verhullen
Kan zon, maar gouden schijn doorlaat,
Zoo, van zijn gloed vervulde,
Glanzen mijn oogen en gelaat.

Nu moeten mijne zinnen
Verdoold den dag verbeiden,
Dat hij mij feestlijk binnen
Zijn levend licht zal leiden.

Tijd krimpt tot uur en oogenblik,
Valt zij den wachtenden al traag,
Dra wordt ons morgen tot vandaag,
En - wie is zaliger dan ik?

Eroos tot de ziel

Wat ontwijkt gij mij verlegen?
Ben ik niet met u geboren?
Vond ons 't eerste morgengloren
Niet in de eendre wieg gelegen?

Was de laafnis onzer moeder
Uwe lippen zooveel nader?
Was de kracht van onzen vader
Niet ons beider jeugd ten hoeder?

Nog een kind, woudt gij gedogen,
Dat ik dronk van uwen beker.
Over de eigen disch gebogen,
Was mijn deel van 't brood mij zeker.

Samen zijn wij opgewassen
Als een dubbelbloei van rozen.
In den tuin van Gods gewassen
Schaduwrijke en schaduwlooze.

Toen, naast pracht van uw verschijnen,
Moest 'k mijn donkren blos versteken.
Maar de gloed van mijn verkwijnen
Deed uw zuiver licht verbleeken.

En nu wendt gij u verlegen,
Wijl uw glans mijn gloed benijdde?....
Eenmaal kom ik u weer tegen,
En wij zullen nooit meer scheiden.

Aanroep

Doe gij met mij naar uwen wil,
Ik vind geen zweem van weerstand meer,
Ik ben in uwen vrede stil
En ken u als mijn heer.

't Donker weerstreven van mijn bloed
Ging jaren naar uw goedheid uit.
Nu zijt gij mijn, en mijn voorgoed,
Want gij naamt mij ten buit.

En ik, in ongewilden dwang,
Aanvaardde u als mijn eigendom,
En voel: ik ben uw ondergang
En rijs in u weerom.

Gij, dagelijks in mij gedood,
Hoe keert gij tot het leven weer?
Wat stierf in 's harten diepen schoot
Vindt geen herrijzen meer.

En ik, die heerlijk ontluik
In uwe weelge wildernis,
Zoetrookge roode rozenstruik,
Sterf 'k waar geen dood meer is?

Leef ik in u, sterft gij in mij?
Zijn we in elkander opgegaan?
Ik laat u nu en nooit meer vrij!
O Liefde! neem mij aan.

Herdenking

Mijn hart herdacht zijn bitterheden
En al zijn liefde wonderlijk.
Ben ik aan onverhoorde beden
En aan verdrukkingen zoo rijk?

En is er niemand om te deelen
Den rijkdom van dien last zoo groot?
Dit is des harten zeerste nood:
Dat het zijn schatten moet verhelen.

En toch: het is zoo eindloos zoet
Om ééns (ach, éénmaal zou genoeg zijn)
Dien bitterzoeten overvloed
Te geven.... zou het nóg te vroeg zijn,
En moet de dag nog altijd komen,
Dat al die rijkdom wordt genomen?

De ontmoeting

Tusschen uw oogen en de mijne
Was 't licht anders dan om ons henen,
Zachter en van iets teêrs doorschenen:
Glanzingen die in glans verdwijnen.

Alle verrukkingen: vreugde en weenen
Hebben zich in dien glans gevonden;
't Smachten van ons begeerte monden,
En de drang veel goeds te verleenen.

En de weelge golvingen kwamen
Van wat woorden, zoetjes te streelen,
Zoo bloode, en zij konden niet verheelen
Hun liefde in hun aandoenlijk beschamen.

Dan zwijgen en een stil oogensmeeken,
Niet te vergeten dit hoog verdwazen.
En voorbijgaan en zich verbazen.
Niet van vreugde in snikken te breken.

O dit ontroeren

O dit ontroeren om een klein gezicht,
Vredig en goed, onder donkre haren,
Bruin met goudglans, die de zware
Streeling der handen doet trillen in 't licht.

Het zoel aandringen van dit gevoelen
Drijft tot het staamlen van huiverbloode
Woorden, die 't snelle stroomen van noode
Hebben, en vreezen hun eigen bedoelen,

En stokken.... en er is enkel een kijken
In blauwe verten, oneindig wijde;
Wegvloeien van denken en een blijde
Duizeling doet het hart bezwijken.

Maar altijd dit weten: in smal gelaat
Twee groote blauwe oogen naar mij geheven;
Een glanzend bloeien van een jong leven,
Waardoor mijn moeheid schoon omstrengeld staat.

Schemerliedje

Als de hemel blinkend bleeke
En de wereld duister is,
Luister ik, waar of uw weeke
Ademzacht gefluister is....

Dicht aan mijn gezicht gedoken
Streelt uw even warme wang.
En uw oogen zijn geloken
En uw adem is gezang,

IJl en rustig, zacht en zuiver,
Als de wind, die bevend neurt,
Van een zoelheid en een huiver
Licht en honiglijk doorgeurd.

En wij hebben maar ons beiden
Oogenbliklijk, neen, altoos:
Liefdes heilig, hoog getijde,
Heerscht altijd en eindeloos.

Donkere avondschatuws dwalen,
En wij zien elkander niet.
Doch ik hoor uws ademhalen
Vredig uitgezongen lied.

En gij gaat.... en de eenzaamheden
Zijn vol trillend hoog geneur.
Want het nauwelijks verleden
Veêlt zijn lied aan 's harten deur.

Eindelijk komt de goede slape,
Waar uws harten gaal in streelt.
O, de blijde morgenwake,
Als uw stem mij wakker kweelt!

Aan een onbekende

Dit is voor u, die ik niet ken.
Dit kunnen enkel woorden wezen,
Die zeggen, dat 'k gelukkig ben,
Om u, nu 'k langzaam ga genezen
Van ziekte en zorg en zonde en dood. -
De wind doet alle misten deinen
En zonneschijn laat aardes nood
Zóó bliksemsnel verheerlijkt schijnen,
Dat wij vermoeden slechts te droomen
Van bitterheid en leed en pijn,
Ons leven schikkend tot de vrome
Geluksverwachting, blank en rein. -
Zoo was uw aangezicht genegen,
Een oogenblik, naar mijn gelaat.
Een wazen zilvren licht van regen
Hing in de schemerige straat.
En ieder ging met rasse passen
Recht toe en rakelings voorbij,
Wie weet, het gauw geluk verrassen.
Waar elk naar jaagt, waar ik om lij.
Toen schreedt, in aarzelend meedoogen,
En nog te snel, gij langs mij heen.

Ik zag het glanzen uwer oogen,
Uw lippen beven.... stond alleen. -

Waar in de wereld u te vinden?
De stad is groot, het land is wijd.
Hoe vind 'k, beminde, mijn beminde?
Hoe weet ik wanneer gij het zijt,
Als 'k 's avonds speur op plein en straten
Van glans en lichten zalig blind?
De bloei van oogen en gelaten
Maakt mij gelukkig als een kind.
En d'ijle dronkenschap der zinnen
Bij 't zien van 't avondlijk festijn
Verzaligt als geheim beminnen
En als vermoed bemind te zijn,
Maar waar zijt gij? Dit late leven
Beweegt altijd in ander licht.
En nooit zie ik het zilveren beven,
Dat toen verijlde om uw gezicht.
En nooit zie ik de bleeke wadem
Die toen verzweeft door de stad,
Alsof het licht zijn zuivere adem
Een oogenblik verzichtbaard had.
Dit is voorbij.... en nooit vereenen

Zich lief en liefste onbekend.
En zien wij ons.... het uur is henen
Waar in zich hart tot harte wendt.

En dit is droefst: gij zult niet weten,
Hoe ik mijn leed om u verwon.
Gij zijt dien middag lang vergeten,
Toen uw gelaat was als een zon.
Gij weet het niet, dat mijn ellende
Werd tot een blanke zaligheid,
En dat gij mij, een onbekende,
Zijt duizendmaal gebenedeid,
Omdat, een zilvren waas van regen
Hing in de schemerige straat,
Uw aangezicht was toegenegen,
Een oogenblik, naar mijn gelaat.

Avondliederen

I.

Het mildē avondlicht werd koel en flauw,
De wind bleef fluistrend in de boomen hangen.
En gij alleen in 't veld; der oogen blauw
Werd kwijnend goud van ongestild verlangen.

De klaver geurde door den witten dauw
Zijn zoete droefheid, die de naamloos bange
Gevoelens opwekt: eenzaamheid, berouw,
En martelt, wie zij eenmaal heeft gevangen.

En langzaam gleed toen de avond naar den dood.
En 't was, of hij met 't allerlaatste beven
Opstond in u.... toen werd hij in u groot
En groeide en schemerde over heel uw leven.

En wie u mint geniet den avondvrede.
Maar gij lijdt al zijn angst en bitterheden.

Avondliederen

II.

De bloemen geuren in den donkren tuin.
Nu bloeit het aarzlend avondlijk beminnen.
De blauwe schaduwen vergaan in bruin,
En alle huizen worden licht van binnen.

En wij tezamen buiten.... o, de vreê
Bij u te zijn, wat kan mij nog genaken?
Nu ben ik thûis; de hemellampen blaken.
Wij voeren de avond eeuwig met ons mee.

Is er nog meer? Mijn moede liefde rust
Weldadig als in schâuw van koele boomen
En 't water murmelt naar mijn heeten dorst.

Ik sluimer van dit diep geluk bewust,
Dat ik aldoor uw zingend bloed hoor stroomen,
En waak aan 't weldoend kloppen van uw borst.

Avondliederen

III.

Zal mijn hart den weg wel vinden,
 Dien gij iedren avond gaat?
 O, het hart van een beminde
 Aarzelt niet, vermoedt en.... ráádt.

Alles wordt tot taal en teeken
 Dat mij uwe wegen wijst.
 'k Word, hoe moede en bezweken,
 Wonderlijk gesterkt, gespijsd.

In den morgen moge ik dwalen,
 's Middags moogt gij mij ontgaan,
 Maar in avonds koele zalen
 Kom ik veilig bij u aan.

Want het lachen van uw oogen
 Is mij zekerlijk beloofd.
 En uw armen zullen boogen.
 Rond mijn toegenegen hoofd.

En mijn lippen zullen drinken
 Lafenis van uwen mond.
 'k Zie uw lach door tranen blinken
 Als Gods boog van 't vast verbond.

O, mijn hart zal u wel vinden,
 Welke wegen gij moogt gaan.
 Tastende gelijk een blinde,
 Kom ik zeker bij U aan.

O, dit geluk bij u te zijn!

O, dit geluk bij u te zijn
En al het andre te vergeten.
Alleen te leven van het weten:
En ik ben de uwe en gij zijt mijn!

En geen verdriet of wenschen meer;
Een vreê, waaruit men niet kan dwalen;
Een rustig hoorloos ademhalen
In zuivren keer en tegenkeer.

En oog ziet diep in anders oog
Al werelds bonte wisselingen
Vergaan in wijde lichte kringen,
Zonder dat iets ter ziel bewoog.

O, dit verzekerde gewin
Kan nimmermeer ten einde spoeden.
Het breidt zich uit, gelijk de vloed
Van licht nemen de wereld in.

O, dit geluk bij u te zijn
En al het andre te vergeten.
Alleen te leven van het weten:
En ik ben de uwe en gij zijt mijn!

Het prinsje

Toen sloegen wijd de glazen deuren open.
Snel trad het slanke prinsje op 't balkon,
Frommelde blozend aan zijn strik en knopen,
Maar lachte helder als de lentezon.

En eensklaps lachten al de menschen mede.
Toen boog hij dankend, gratievol en teêr.
Zijn handen wuifden groeten naar beneden,
En hij vermaakte zich en lachte weer.

En voor de oogen van de saëmgestroomde
Menigte was hij een genadig vorst,
Zóó heerlijk, dat men naar het goudomdroomde
Gelaat alleen in eerbied staren dorst.
Totdat hun donkere en half beschroomde
Liefde in gejubel helder openborst.

De page

I.

Zijn handen zijn verwend en wit
 En kostelijk gelijk de zijden
 Glanzende zachtheid van zijn wijde
 Kleederen in uitheemschen snit.

Boven de strakke kanten kraag,
 Onder verbaasde wenkbrauwbogen,
 Is 't vragen van zijn lachende oogen:
 Ben ik niet mooi en blij vandaag?

Hij voelt in jubelend genot
 Zijn oogen vochtig van verblijden
 En purperrood zijn wangen gloeien.
 Want, na den dienst op 't hooge slot,
 Mag, statig, hij naast 't prinsje rijden,
 En dàn op 't groote grasveld stòeien.

De page II.

Hij luistert naar zijns heeren hooge wil,
Zonder diens wijze plannen te begrijpen,
Maar liefde doet zijn jong vermoeden rijpen,
Zijn oogen worden glanzend groot en stil.

Een nieuw gevoel is door zijn hart gegaan,
En 's avonds ligt hij koortsig uren wakker.
Hij is niet meer de kleine lieve makker,
Maar mag, gelijke, naast zijn meester staan.

Nu komt de groote tijd van strijd en moed,
Opofferingen en blijmoedig geven.
Zoete gevoelens van zijn gistend bloed
Vloeien tezamen in een opperst streven.
O, knapentrouw is zuiver en is goed,
Maar mannen dienen bitter met hun leven.

Fra Angelico

Deze engelen in gouden luchten
Waren anders niet dan 't argeloos en licht
Ademen van zijne ziel en zuchten
Sidderende naar Gods aangezicht.

In hem rees hun wonderlijk verschijnen
En hun ijl vervluchten als een geur.
Toen werd eensklaps zijn gebed tot lijnen
En zijn zuchten sloegen aan als kleur.

August von Platen

Altijd verlangen naar een zacht gelaafd-zijn
En voelen liefde als een onwêêr komen.
Worstelen om het leven van een vrome,
En aan de zonde schuldeloos verslaafd zijn.

Naadrend in liefde en altoos uitgestooten,
Rein, en verdacht van smadelijk bedoelen,
Blozend om 't eigen maagdelijk gevoelen,
Maar hard voor 't oog van vrienden en genooten.

In eenzaamheden vloeide uw donker leven
Uit in een stroom van lichtende gedichten,
Die bonzen als een hart en krimpens beven,
Opstandig voor uw strenge willen zwichten.
Maar in hun klaren spiegel zien wij zweven
Het beeld van duizend smartlijke gezichten.

‘The blue boy’

Ik draag het leven in zijn rijksten tooi,
Gelijk mijn zachte blauwe zijden kleeren.
Een weelge wappering van koele veeren
Is 't aan mijn ooren: 't leven is zoo mooi!

Zie mijn gestalte: kostelijk en trotsch
De kloeke bouw der lenig jonge leden.
Nóg ken ik niet dan moeders teederheden
En ben zoo rein gelijk een engel Gods.

Maar om mijn mond schemert het weeke smachten
Naar liefde, die mijn droomen slechts vermoeden,
En in mijn oogen leeft de glans van nachten,
Wier heerlijkheid geen daglicht kan vergoeden.
En rustig wacht ik vreugden, die nog komen,
't Leven is heerlijk als het wordt genómen!

Het donkre zelf **(Teekening van Anjana Bertos)**

Dit is een beelding van het diepste Zijn,
Een wondre warreling van onbewuste
Gevoelens, en der donkre zware lusten,
Waarmee wij ons bedwelmen als met wijn.

Dan wordt eenvoudiger de vreemde lijn
En vormt: een droef gezicht met starende oogen;
Lichte gestalten, of God uit den hoogen
Zijn engelen neerzond: vlam en vlammschijn.

En is dit alles in mijn eigen ziel?
Ben ik zoo donker en zoo licht tezamen?
Heb ik zoo diepe Gode- en menschenmin?

Was mijn gezicht zoo smartlijk als ik viel?
En noemt God mij met zulke lichte namen,
Wanneer ik aan hem geef mijn hart en zin?

Toorop

Nu heeft de ziel Gods dageraad,
Zoo lang verwacht, gevonden.
Uit neveling van zonden
Rijst altijd weder Gods gelaat.

Zijn smartelijke liefdegang
Voert haar in 't dal der rozen,
Die bloedbedruppeld blozen,
En cieren ziel haar leven lang.

Zij doet geen werk, zij denkt geen ding
Buiten de min haars Heeren.
Haar toekomst en herinnering,
't Is alles naar Hem keeren.
Voor Hem draagt zij haar donker leed
Als licht en luchtig zomerkleed.

Wat is er tusschen ons?

Wat is er tusschen ons? De wijde vrede
Van avonden; stille genegenheden,
Die glanzend zijn gelijk de heemlen klaar;
Een innigheid van blikken en gebaar;
Een onophoudlijk ongeweten geven,
Zooals wij rustig ademen en leven;
Een altijd hunkrend en vervuld begeeren;
Een binnenvloeien van elkanders sferen,
En zien de lichte ziel, die brandde en blonk
Door 't overspringen van Gods helle vonk.

En daar kan nooit een dieper liefde wezen.
Ziels heimwee naar geluk zal nooit genezen
Door de verrukkingen van innig kozen,
Den zoelen bloei van roode en sneeuwen rozen,
En uwe kussen kunnen niet meer zijn
Dan dauw, die damp wordt in Gods zonneschijn,
Doch dit is blijvend; uw genegenheden,
De innigheid van uws harten goeden vrede,
En in den schemer, glanzend van uw lach,
Rijs ik uit uwen avond tot Gods dag.

Sonnetten

I.

Onze oogen toonden een genegenheid,
Die zonnig was als liefde in kinderharten,
Die nooit door een begeeren werd ontwijd,
En vrij van twijfelingen en van smarten.

En tusschen ons was slechts de teederheid
Der trouw, die 't al durft om den ander tarten,
Durft lachen om de vuige nederheid
Der menschen met de valsche huichelharten.

En dit is troost: dat door de jaren heen
Onze oogen blijde naar elkander loechen,
Gij niet om mij, en ik niet om u ween,
Omdat wij gaarne gaven en niet vroegen.
En tusschen ons is dit verdriet alleen:
Dat wij het diepste leed niet sámen droegen.

Sonnetten**II.**

Ik wist uw oogen niet zoo schoon en zacht,
Ik wist niet, dat uw mond zoo zoet kon spreken,
Klagen en eischen en weemoedig smeeken;
Ik kende niet de teêrheid van uw kracht.

Nu ben ik in uw onbedwongen macht.
Gij zaagt mijn blikken in uw blikken breken,
En bevend, onder blozen en verbleeken,
Hebben mijn lippen uwen mond gewacht.

Nu weet ik, dat ik eeuwig van u ben;
Mijn arme hart beeft van verrukking open
En bloeit, een boom, in blanke en ijle pracht,
En siddert onder 't streelen van uw stem.
Boven ons is Gods lichte hemel open,
En om ons is de zoete blauwe nacht.

Sonnetten**III.**

Er is een liefde bitter als de dood,
Meer onverwoestbaar dan des levens machten.
En teeder als de maan, die, bleek en rood,
Rijst uit den damp der ijle zomernachten.

Met ons geboren, toen in blijden nood
De moeders ons ten schreiend leven brachten,
Werden wij saâm in leed en tranen groot,
Wij kunnen haar niet haten of verachten.

Zij is ons hart zoo onuitspreeklijk zoet,
En haar verrukt maar bitterbang geleide
Is ons vertrouwd als 't kloppen van ons bloed,
En in haar vrede zijn wij bevend blijde.
Doch in verdrukking geeft zij ons den moed,
Om fier te lijden en ten fellen strijde.

Sonnet

Wist gij den dood wel zóó nabij?
Zijn schaduwlooze handen
Zich voor uw oogen spanden:
Doorzichtig web van ijle zij.

Nu is het leven u verwaasd:
Gelijk verleden dagen
Een gouden luister dragen,
Is leed tot puur geluk verdwaasd.

En durend tusschen u en mij
Is dit verrukte weten:
Al wat wij leven heeten
En dood, ons is het eenerlei:
Een zoet, beschaamd beminnen
In eindloos blij bezinnen.

Sonnet

Hebben onze oogen niet elkaër bemind?
Heldere tranen van geluk ontsprongen,
Die plotseling de veege ziel verjongen
En doen ten leven keeren als een kind.

Ik ben voor werelds heerlijkheden blind
Door 't heilig deelgenootschap aan uw leven:
't Suizelen van uw adem, 't roode beven
Van 't bloed, dat uwe zuivre wangen tint.

Bittere ellende van dit kort bestaan
Is als een vreugde door mijn hart gegaan
Onder het stralend minnen van uw oogen.
Als ik maar voel, dat gij nabij mij zijt,
Ben ik tot allen harden nood bereid
En lach nog zalig met den dood voor oogen.

De hemelroze

De bleeke lucht is vol van zilvren licht,
Op aarde heerscht een veege schemering,
Rondom de luchter van uw jong gezicht
Verbeeft een blijde gulden wemeling:

Een lach, een oogenglans, die zich verijlt,
Slechts even tegen 't domlend duister blinkt,
Liefkozend aan uw smalle handen wijlt,
Talmt bij de kleine voeten.... en verzinkt.

Onwezenlijk en teêr, op donkren grond,
Staat gij: een tengre witte silhouet,
Of God een vluchtige genadestond
Een hemelroze had op aard gezet,

En of die stil voor Hèm te bloeien staat,
En de aarde is donker.... en de nacht is lang,
Klaar licht de luchter van uw jong gelaat....
En ik ben moede en eenzaam en zoo bang....

Sneeuwdag

Is dit Gods nieuwe wereld? pijnend licht
Liggen de velden voor mijn zwak gezicht.
Mijn hoofd is duizel-ijl, zoo kort genezen
Van aardes zwaren druk, doods kille vreezen.
En overal is hooreloos bewegen.
Gestalten waden stil de blankheid tegen
Der vijvers, in hun kristallijnen vreë,
Als Gods doorluchte helle hemelzee.
En al de boomen staan getooid gebogen;
Zoo dekken zich Gods engelen voor zijn oogen
Onder der vleuglen blank bedonsde huiven:
Een vlekkelooze vlucht gedoken duiven.
Is dit Gods dag? Hoe kunnen mijne blikken
Zijn witte glorie dragen zonder schrikken?
Hoe kan ik, aardisch en ziek en arm en donker,
Mij wagen tot zijn licht en rijk geflonker?
'k Sta aan de grens van zijn verheerlijkt heden,
Maar wie durft ongeroepen verder treden?

Voorjaar

In de heemlen is de lente ontloken.
De avondlucht is teeder grijs en rood.
En de sterren zijn tot troost ontstoken
Boven aardes hopeloozen nood.

Maar de lente kan niet nederdalen.
Tusschen hier en ginder gaapt de nacht.
Onze donkere armoe schreeuwt in duizend talen
Naar der heemlen ijle rijke pracht,

Naar geluk, dat ons zoo plots verzadigt,
Als de voorjaarsloomte zijgt in 't bloed;
Om een oogenblik te zijn benadigd,
En een heer te wezen van Gods goed;

Eens te zijn gelijk de jonge boomen,
Waarvan ieder bloeibeladen nijgt;
Zich te voelen van de Zon doorstroomen,
Tot de ziel van heil verslagen zwijgt....

In den hemel is de lente ontloken,
In de zilvren windelooze sfeer.
Maar ons aardsche leed blijft ongewroken,
Wanneer komt ons voorjaar, ach wanneer?

Sonnetten**I.**

Wat geeft uw late toegenegenheid!
Niets is zoo bitter dan dit medelijden,
Ik moet de dagen van uw haat benijden
Boven de liefde van dees laten tijd.

Nu noemt uw stem mij bevend: welbemind!
En sidderend is 't streelen uwer handen.
Maar ik voel als vernedering en schande,
Dat gij mij nu uit medelijden mint.

Wat zal ik dan nog in uw oogen staren!
Ik ben verzaad van liefdes wonder wee.
Mijn arme hart verlangt de doove vrêe
Van eenzaamheid en storelooze jaren.

En niets kan mij uw liefde nu nog geven
Dan bitterheid om een verloren leven.

Sonnetten**II.**

Mij is de schat van duizend kinderharten,
Mij is de jonge toegenegenheid
Van oogen, iedren morgen nieuw verblijd,
Hun luide vreugde, die elk leed durft tarten.

Elk lachje dat er in hun oogen rijst,
Schenken zij gul en gaarne weg en blij.
Ik min hen allen, allen minnen mij.
Daar is niet een, die mij geen gunst bewijst.

Ik ben bemind van schoone jonge knapen,
Mij minnen teedre meisjes rilde en rank,
En aller liefde is als hun zielen blank.
Naar mij verlangend gaan zij blozend slapen.

O, wie zou niet mijn heerlijk lot benijen?
Maar waar is 't hart om mij aan uit te schreien?

Sonnetten**III.**

Begeeren geeft geen troost, en het ontfangen
Bereidt ons hart slechts dieper droefenis.
Wij hebben meer dan ons behoeven is,
En toch verziekt ons harte van verlangen.

Het telt en cijfert aan den hoogen som
Van winsten en verlies langs werelds wegen.
Vreugden en smarten, al wat 't heeft verkregen,
Zet het in heimelijke liefde om.

Wat wil dan die erbarmelijke pijn:
Dat hongeren bij liefdes overvloed,
Dat karig nemen van zijn eigen goed,
Saâm vorstlijk-rijk en bedel-arm te zijn?

Ai mij, ons hart zou al zijn liefde willen,
In ééne stonde aan één hart verspillen.

Sonnetten**IV.**

Kunt gij zelfs in slaaps welig dal
Het leven niet vergeten?
Als ik naar u verlangen zal,
Zult gij het weten?

Zal aan den hemel van uw droom
Een ijle wolk verrijzen,
Die uitvloeit tot een dichte doom
Vochtig en grijze?

Als ook uw hart verlangend beeft,
Zal worden weggeschoven
Het donker dek van boven,
En heel de wereld licht herleeft.
En door uw droom zal dwalen
Mijns harten nachtegale.

Sonnetten**V.**

Ook deze liefde zal wel sterven,
Gelijk op aarde alles sterft,
Tusschen verliezen en verwerven
Is slechts verlangen, dat verderft:

(Dàn heeft ons alle hoop begeven,
Bezinnen wij ons op den dood;
Dàn bot en bloeit het ijle leven,
En stijgt geluk uit veege nood).

O bitterheid van dit verwachten!
Den vloed na liefdes lage tij;
Het bange luistren op de zachte
Ruischingen: kwam het naderbij?

En de ellende van dit beven
Is de verrukking van ons leven.

Sonnetten

VI.

NON DOLET

O neem en drink den doodelijken drank!
 Hij zal uw zoete mond niet bitter maken.
 Eén helle schrik.... uw armelijke haken
 Gaat over in een leven licht en blank.

Nóg zijn uw oogen van ontberen krank,
 Nóg moet uw arme hart zijn heil verzaken,
 O neem en drink den doodelijken drank!
 Gij zult van hemelsche verrukking blaken.

Door uwe leden rilt een weifeling,
 En in uw handen is een vreezig beven;
 Zal nu de beker naar de lippen gaan?

Eén snelle teug.... en alles is gedaan.
 Even in de oogen doods vertwijfeling,
 En dan de glansen van het eeuwig leven.

Sonnetten

VII.

BEATUS ILLE

Nu heeft hij aan doods koele peel
 Zijn blonde hoofd zoo moe gevlijd.
 En daar is geen die om hem schreit,
 Noch om zijn vroegverloren deel.

Over de zoet geloken scheel
 Zons gulden goedertierenheid,
 Over de handen benedeid
 Haar ragfijn zilveren gespeel.

En onze toegenegenheid
 Is stil gelijk zijn rusten is,
 Wij wenschen zijn verzwegenheid,
 Die vrij van alle lusten is.
 En ieder hebben wij benijd,
 Die een van doods gekusten is.

Het is een blijde dag

Het is een blijde dag: het wit
Der sneeuw is door geen voet gekrookt.
De zonneschijn is zuiver goud.
De luchten staan van kristallijn.
De wind, die door de boomen strookt,
Rooft heel hun schat van tintlend rijm.
En als een vorst, die door de straten rijdt,
Strooit hij juweelen achteloos en wijd en zijd.

Het is een blijde dag: wij twee
Gaan dicht en veilig naast elkâer,
Met oogen hel van één geluk,
En onze schaduws zijn vereend
Een wazen koude blauwte, waar
De sneeuw in glinstert fel en vreemd.
En onze stemmen zijn gebenedeid,
Zoo klaar en zacht en zoet en vol van zaligheid.

Het is een blijde dag: de lucht
Staat strak van onbewogen licht.
De sneeuw licht zuiver huiverrein.
Wij gaan tezaâm, verheugd en stil,
Gezicht naast vredig aangezicht,
En één van hart en één van wil,
En zalig in de blankheid van dit uur.
Kortstondig als de sneeuw, maar wit en hel en puur!

Gij en ik tezamen

Gij en ik tezamen, behoeven wij nog meer:
Schat van goud of zilver, rijkdom van werelds eer?

Is niet gewin en weelde en aller landen goed
Minder dan onze armoe en ons genieten zoet?

Handen van schatten ledig, is wel ons hart te klein,
De bergen te bevatten van liefdes kostbaarheên.

Want ieder dag brengt nieuwe geschenken tot harts deur:
Een zaligend verzuchten, een zacht en stil geneur,

Glanzingen hel van oogen, glimlachend lippenpaar,
Neigen van hoofd, der handen zich gevende gebaar.

Wij beide alleen en samen zoo gaande zij aan zij,
Kunnen wel aardes schatten verrijken u en mij?

Woorden onuitgesproken, en tòch geweten teêr,
Lachen van oogen naar oogen, wat willen wij nog meer,

Nog meer dan déze vréde: een blauwe sterrenacht
Wijd over wijde aarde, en beiden stil en zacht,

En beiden zuiver glanzend, en beiden lichtverzaad,
En beide in blij verwachten van hemels dageraad.

En zóó zijn wij tezamen.... behoeven wij nog meer?
Schat van goud of zilver, rijkdom van werelds eer?

Want ledig onze handen, is wel ons hart te klein
De bergen te bevatten van liefdes kostbaarheên.

Sonnetten**I.**

Wees maar ver, en laat uw leven
Nooit naar mijn ellende nijgen.
Ziel zal tot u overzweven
En tot buit ùw ziel verkrijgen.
In nachts stil en zeegnend zwijgen,
Als de droom uw hart doet beven,
Zal mijn liefde in u zijgen
En u nimmermeer begeven.

Door een onbegrepen dwingen
Wordt uw hart naar mij gedreven,
Droomen en herinneringen
Zich in drang naar mij beleven,
Tot verlangen en beminnen
Zich alleen op mij bezinnen.

Sonnetten**II.**

Komt gij dicht nabij mij leven
Door mijn sterken wil bezworen?
Kunt gij mij nu zien en hooren,
Voelen mijn verlangend beven?
Zal uw adem om mij zweven,
Wil uw glimlach mij behooren,
Zoekt uw jeugdige bekooren
Zich verrukt aan mij te geven?
In uw noodigende armen
Wacht mij een vervoerend rusten,
Op uw wangen bloeit een warme
Blos, schoon ik ze nog niet kuste.
En ons wederzijds erbarmen
Breekt in sidderende lusten.

Sonnetten**III.**

Gij zijt zoo zacht en schuchter van gebaar,
Uw oogen glanzen, rein door vele tranen.
Ze zijn twee groote blauwe bloemen, waar
De dauw op wiegelt in het licht der mane.
Uw handen dolen streelend door uw haar,
En 't levend lichten van die vlosse zijde
Komt langs het beven uwer vingren glijden
En is zoo moe en teêr als hun gebaar.
En uw gezicht is blank en week van lijnen.
Uw wangen bloeien uchtendfrisch en rood.
Uw lippen oopen zich in zalig beven.
En naar het zoete wonder van het leven,
Dat voor uw zuivre blikken komt verschijnen,
Lachen uw oogen, mild en schoon en groot.

Sonnetten**IV.**

Gij zijt de schoonste van een schoon geslacht.
Na dezen bloei kan geen volmaakter wezen.
Fierheid van man en vrouws bekorend vreezen
Vervloei'de' in u tot één sereene pracht.

Soms zijn de zomeravonden zoo zacht.
Uit alle velden komt een damp gerezen.
De geuren mengen zich tot een bedeesde
Vertroosting en de diepe hemel lacht.

Zoo zijn uw oogen, en de fijne aroom
Der lokken wekt een storm van teederheden
Om, met een hart van lust vervaard en loom,
Hun blond te streelen wijl de handen beven.
En zalig maakt, als bron van eeuwig leven,
Uw mond, die nog geen kussen heeft doorleden.

Liedje

En als wij zijn gescheiden
Door land en zeeën saëm?
- Dan speur ik in den lauwen wind
Uw lentelijken aëm.

Dan zal de wind mij leiden
De heele wereld rond,
Tot op een nieuw verblijden
Ik kusse uw rooden mond. -

En vòeren alle winden
U veilig, liefste mijn,
Ik weet een dal te vinden
Vol zoeten schemerschijn.

Daar slaan de nachtegalen
Bij dagen en bij nacht.
Zij roemen het hemelsch dwalen
In liefdes overmacht.

Daar wil ik zalig droomen
Onder de rozen rood.
En daar kunt gij niet komen,
Al gingt gij dóór den dood.

- Waar is dat dal der dalen,
Zoo vol verrukte smart,
Daar ik u niet kom halen? -
Het is uw eigen hart.

Leed en geluk

Leed en geluk, wat 'k gaf of won,
Welde al uit liefdes eeuwge bron.
Zoo zeker en zoo ongezocht
Als harteslag en ademtocht.

Ze zijn elkander zoo nabij
Als warmte en koude in lentetij;
Als onrust en verdroomde slaap;
Als lach en tranen voor een knaap.

D'één momde zich 't gelaat als d'aêr,
Ik kende hen niet uit elkaêr.
In blijdschap voelde ik lijdens druk,
In leed omhelzing van geluk.

Zon stooft in vruchten wrang en klein,
Hun zuurte en haar zoet tot één.
In liefde lust en leed verglijdt,
Ik proefde in hen geen onderscheid.

En gaf ik karig, gaf ik veel,
Een elk ontving 't bestemde deel,
En woog, in toegestoken hand,
Harts onvervreemdbaar onderpand.

O onberekenbaar geluk!
Mijn schat bleef eender, stuk voor stuk.
Want schenkend gunst of liefdeblijk,
Won 'k tegengift, bleef 'k even rijk.

Levens getijde rees, verliep,
Maar liefdes stroom bleef breed en diep,
Zoo zeker en zoo ongewis
Als ademtucht en hartslag is.

Sonnet

Waarom kwelt gij mij met droomen,
Als gij uw nabijheid weigert.
Waarom wilt gij zelf niet komen
Nu tot hooge hartstocht steigert
Mijn beminnen en begeeren,
Tot mijn zwakke krachten breken,
En mijn lang en krank ontberen
Slechts waanzinnig u kan smeeken:
Eindelijk troostend toe te treden
Met uw wonderdoenden zegen,
Dat uw oogen, die mij meden,
Zich genadig naar mij negen.
Dat ik, in den lust verloren,
In uw liefde werd herboren.

Schemerliedje

In de schemering
Is er een fluisteren:
Lieve!ing, lieve!ing!

De hemelen duisteren,
Maar klaar glanst hopen en herinnering:
Lieve!ing, lieve!ing!

Kom in de schemering.
Handen zullen t  er streelen,
En aan uw oor de heele
Heele stille fluistering:
Lieve!ing, lieve!ing!

En aan mijn wang uw hoofd geveid.
Om mij de warme zaligheid
Uws adems; en een tinteling
Licht in uw oogen. Lieve!ing!

In de schemering,
Als alle dingen duisteren,
Heerscht dit lichte fluisteren:
Lieve!ing, lieve!ing!

Avond

Die ik verloor, gij zult nog in mijn lied,
Als in den vrêe van avondgaarden dwalen.
Het maanlicht weifelt in de looverzalen,
En alles wordt tot wonder, wat men ziet;

De hemel, als een heimwee, schoon en bleek,
Aards zoele donker, als verdriet, beneden;
En het verlangen naar de lichte vrede,
Die met het licht van vredige oogen week.

Hoe schuchterlijk uw trage voeten gaan
Door wazen glans en zwevende avondsclâuwen.
Gij zijt een teedre bleekte in de blauwe
Geheimen van de duisterende laan.

En zeer begeerd en te bereiken niet,
En smartelijk als geuren van violen,
Die, vage weemoed, om ons henen dolen,
Gaat gij, een zoet geheim, door ieder lied.

Wachtende

Nog dezen avond zult gij tot mij komen.
Tusschen ons beiden is een ijle sfeer
Van liefde, vreezen, en vertwijfelingen,
En het zal zijn als immer, en niets meer.
Ik mag uw handen nemen, en mijn oogen
Zullen verwaasd en brandend naar u zien.
En als ik van uw frisschen jongen mond,
Die even open is, het beven zie,
Hef ik mijn handen om uw blonde hoofd
Te neigen zacht naar mij.... lief en beslist
Blijft gij mij weigeren wat ik begeer....
Uw oogen zullen in mijn oogen zijn,
En onze handen gloeien in elkâer.
Misschien zal ik uw haren mogen streelen,
Misschien mag ik uw zacht gezicht beroeren,
Doch niet zal ik uw oogen mogen kussen,
Niet kussen uwen schoon ontbloeden mond...
Nog dezen avond zult gij tot mij komen,
Maar het zal zijn als immer, en niets meer.

Avondliedje

Nu heeft één leed ons beide omvangen,
In dezen schemer grijs en stil.
En onze liefde en ons verlangen
Zijn doodlijk moe en zonder wil.

Het geuren van de avondrozen
Rijst tot ons door het open raam.
Ten hemel vloeien al de broze
Lichttinten tot één bleekheid sâem.

En onze hande' in dolend tasten
Vinden elkanders streeling têer,
En toeven lang en klemmen vaster,
En lâten van elkâer niet meer.

Nu voelen wij ons dwaas verzwegen
Spaarlijk getoonde liefde sterk.
En deze laat verkregen zegen,
O lijden, is uw heilig werk.

Hart kon des andren hart niet vinden.
Liefde van d'een vond d'ander wreed.
Die vreugde niet kon samenbinden,
Zijn nu verbonden door één leed.

De luchten worden langzaam duister,
En traag verzweemt het veege licht.
Maar voor mijn oogen rijst de luister
Van uw verkoren aangezicht.

Klaar komt de hemelen beglijden
De gouden gondel van de maan.
Zoo is uit duisternis en lijden
Dit laat geluk ons opgegaan.

En in de spiegels onzer oogen,
Naar wier bezit ziel immer dong,
Zien wij onszelfen diep bewogen
En ons beminnen schoon en jong.

Sonnet

Toen hebt gij mijne schuldvernederling
In 't streelen uwer handen weggenomen.
Tranenverzadigde verteedering
Kwam in de deernis uwer oogen doomen.

Is niet de diepste wensch van alle vromen
Hun donker aardsche zonden weder in
Gods vuren liefde durend te verstroomen
En te verdampen als een neveling?

Nu voel ik als een fijne lichte wolk,
Mij in den hemel uwer liefde zweven,
Getrokken door harts loutre zon.

Beneden spiegelt levens diepe kolk
Mijn blanke stijgen en mijn windgedreven
IJle vervluchting, die ik door u won.

Maria-liederen

VERKONDIGING

Groetend wuifde de engel met zijn handen,
En het was, of eensklaps wijde landen
Open lagen voor haar kinderblik.
En in 't milde hemeldiepe zwijgen
Hoorde zij beklemd haar eigen hijgen,
En zij aarzelde een oogenblik.
O, ze durfde nauwelijks te schrijden
Door de geurge zilvren lelieweiden
En ze ging bedachtzaam voet voor voet.
En ze voelde niet te kunnen dwalen,
Want haar leidden met hun blijde talen,
Al de nachtegale van haar bloed.
En er ging een suizing door den hemel,
En zij stond in blindend lichtgewemel,
En 't zonk in haar toen ze bevend vlood. -
En de engel boog zich voor haar neder,
En zij kende en zag zichzelf weder,
En er viel een lelie in haar schoot.

Maria-liederen

GEBOORTE

Toen het kleine kindje was geboren,
Bleef er in het hart van zijn verkoren
Moeder slechts een moeheid, en ze leed,
En ze lachte smartlijk, toen zij even
Weer terugdacht aan het eerste beven
Van zijn leven in haar, en ze kreet.
Nu begon voor beiden het gescheiden
Leven... en zijn zijden kopje vleide
Ze aan het snelle hijgen van haar borst.
En haar liefde en het angstig kloppen
Van haar hart vervloeiden in de droppen
Van de lfenis voor zijnen dorst.
En ze wist: nu had ze hem verloren,
En ze had geen kind, was maagd gelijk te voren,
Want haar diepe liefde was te klein.
En ze schrok en zag in zéker weten,
Hem wéér liggen op haar schoot... verreten...
Dan zou zij zijn gróóte moeder zijn.

Maria-liederen

DE VLUCHT

Wáár zij kwamen langs de smalle wegen,
Lachten hen de jonge kindren tegen,
En zij bedelden om lachjes van háár kind.
En de vrouwen lazen in zijn handen,
Of zich lang de levenslijnen spanden,
En of hij gehaat zou wezen of bemind.
En Maria leed: in haar verdwaalde
Denken zag ze, kláár, het vaag verhaalde,
En ze huiverde en had het koud.
Maar de zon scheen warm in kindjes oogen
En ze boog zich huivrend naar hem over
En ze leed en voelde zich zoo oud.
En ze zag rondom zich de vermoorde
Kinderen, en haar verbeelding stoorde
't Bloedig visioen van wat nog kwam.
En haar hart verscheurden scherpe vlijmen
Maar haar mond lachte over haar geheimen,
En ze leed alleen om haar arm lam.

Maria-liederen

HET STILLE LEVEN

Ach, zij kon het vragen alle dagen
 Van 't ontwaakt verlangen niet verdragen
 En zij was verdrietig en verbod.
 Want zij wilde zijn gedachten leiden,
 En ze zag, hoe hij iets groots verbeidde,
 Wat zij zelf niet kende, en werd schaamrood.
 En hij vroeg niet verder, naar zijn oogen
 Rezen tranen van gewonde hooge
 Kindertrots, wijl hij haar zwakheid wist.
 En ze zag, hoe zich zijn denken spande,
 En hij dwaalde in onbekende landen,
 Wier bestaan zij angstig had betwist.
 Maar des avonds waren zij tezamen.
 Aan haar schoot gezeten zei hij: amen!
 Met zijn harde hooge jongensstem,
 Bij het eindigen der nachtgebeden.
 En als zij hem droeg ter legerstede,
 Bad zij heimlijk om 't bezit van hem.

Maria-liederen

HET WONDER

Neen, zij kon hem niet voorgoed verlaten,
En als hij door de overvolle straten
Van de steden dwaalde, ging zij mee.
Maar zij wilde slechts haar kind beminnen,
En zij diende hem met haar vriendinnen,
Zij voorkwamen zijn bevel en bēe.
Dan doorgloeide haar het heet verlangen
Hem alleen te hebben en te omvangen
En ze smeekte: kom tot moeder weer!
Maar aan 't vreemde staren van zijn oogen
Zag ze, hoe haar wenschen haar bedrogen:
Want zij had geen zoon en hij geen moeder meer.
En toen zij ter hooge bruiloftszale
Van zijn goedheid en zijn macht verhaalde,
Deed hij wat zij donker had vermoed.
Toen de bekers waren ingeschonken,
Schrikte zij terug: zij beiden dronken
Afscheid met hun eigen hartebloed.

Maria-liederen

INTOCHT

Alles had hij aan het volk gegeven,
 Maar zij wilden aandeel aan zijn leven
 En zij voerden hem als koning om.
 En hij reed over hun statiekleeden.
 Vroeger trad hij haar deemoedigheden,
 En wat werd háár nietig eigendom?
 En zij hadden hem geheel genomen.
 Van zijn hoofdhaar tot des mantels zoomen
 Deelden hunne blikken hem als buit.
 Handen werden naar hem opgeheven,
 En zij dacht: hij zou als vogel zweven
 Boven hun verhitte hoofden uit.
 Maar hij reed bedroefd en zeer gebogen,
 En het warlend volk was voor zijn oogen
 Als een scherpe rook... hij hief zijn stem,
 En Johannes wenkte: zij moest komen.
 Doch zij weifelde... en onder stroomen
 Tranen snikte hij: Jeruzalem!

Maria-liederen

KRUISIGING

Doch nu is hij eindelijk haar eigen!
 Na hun lasteren, in hoonend zwijgen
 Staan zijn beulen rond 't gevloekte kruis.
 En zij staat zoo licht van hart te wachten,
 Want uit donkre diep verholten schachten
 Riep zijn liefde om móeder en naar hùis!
 O, er is een stadig lichtverspringen
 Tusschen hem en haar, zij kon wel zingen
 Om haar eindelijk gelukkig lot.
 Doch dan gaat de heele wereld rouwen,
 En zij huivert in afgrijslijk grouwen,
 Want hij is verlaten van zijn God!
 En een angst is over haar gekomen:
 Wordt hij weder van haar weggenomen?...
 Ook háár bitter lijden is volbracht!
 En de lange avondschatuws vielen,
 En de dood van haar verlaten ziele
 Was begonnen, en het werd haar nacht.

Maria-liederen

PIETÀ

‘Ach, nu leeft gij enkel in mijn klagen!
 Dóód is op mijn moeden schoot gedragen,
 Uit wien al der wereld heil ontsproot.
 Wat beteekent specerij en wade
 Nu geen teederheid en tranen baten!
 Wij bestendigen alleen den dood.
 O mijn zoon! mijn eindlijk weergekeerde!
 Liefste lam van mijne schaamle heerde!
 Ach, ik heb geen balsem voor uw nood.
 Want mijn liefde brak de albasten flesschen
 Om uw levend wee te zalven en te lesschen,
 Niets geneest uw wonden koud en blauw als lood.
 Kon uw arme moeder voor u zoeken
 Liefde en leven, als weleer de doeken
 Waar zij u, een schamel kind, in wond!
 Doch ik heb slechts tranen en gebeden,
 En ik geef u al mijn bitterheden,
 Kussende uw bleeken wrangen mond!’

Maria-liederen

VERRIJZENIS

En hij was voor 't weenen harer oogen
 Als de zon, die schitterend zijn hooge
 Glorie spiegelt in de morgendauw.
 En ze voelde haar verklaarde wezen
 Tot hem stijgen als de licht gerezen
 Dampen uit de versch geploegde gouw.
 En ze voelde zich zoo zoet tevreden
 Of ze op stroomen zijner lieflijkheden
 Als een bel van wind en water dreef.
 En er was niets dat haar vrede stoorde,
 Want ze wist dat zij aan hem behoorde
 En dat hij nu altijd bij haar bleef.
 En ze voelde aldoor zijn liefde trekken.
 Voorjaarsbloemen die het dal bedekken
 Sproot háár liefde en bloeide mild en jong.
 En toen hij haar weder had verlaten,
 Ging zij als een jonkvrouw door de straten.
 En haar oogen blónken en zij zóng.

Drie jongensportretten

I.

Hij stond te zingen in het kleine koor
Zoo rustig, of hij thuis voor moeder zong.
Zijn stem, die niet om gunst of gaven dong,
Drong helder in de donkre harten door.

Hij wist niet wat er wentelde en wrong
Diep in mijn ziel, wat onrust hij bezwoor.
Zijn lach was argeloos gelijk tevoor,
Zijn oogen als zijn zingen stralend jong.

En als zijn helle jubel opwaarts steeg.
Klaagden de lage stemmen na, een veeg
Schaduw, die even streek langs 't zonnelicht.

Toen het geluid der zoete kelen zweeg,
Zag ik, dat hij glimlachend naar mij neeg.
En voor mij glòriede zijn blank gezicht.

Drie jongensportretten II.

Zijn honingverwig haar valt zacht
Tot aan zijn raadslige oogen nêer.
Ze schijnen donker, groot en têer
In 't roomig aanzicht, als hij lacht.

Hij lijkt een prinsje uit oud geslacht,
Maar mist de hooge lustloosheid,
Die hun verheven wezen wijdt
Tot een verdoofde gouden pracht.

Zijns is, verholen innigheid,
Een argelooze aanminnigheid,
Die van zijn eigen schoon wel weet,
Maar 't oogenbliklijk weer vergeet,
En 't goede meer dan schoonheid acht,
En over 't leven zachtjes lacht.

Drie jongensportretten

III.

Een beeldje uit geel ivoor gesneden,
 Zoo fijn van vorm, zoo strak van lijn,
 Zoo warm van toets, in stillen schijn
 Van ingekeerdheid en gebeden.

Klare oogen in dit zeer tevreden
 Knapengezicht als lampen zijn,
 Die strálen over 't innig rein
 Bewegingsspel der slanke leden.

Zijn lachen is zoo schoon en stil
 Als witte duiven, die hun til
 Uitvliegen, door de zon beschenen.

Die 't blinken van hun vleuglen zag,
 Herdenkt, ontroerd, den ganschen dag,
 Hoe licht zij in de lucht verdwenen.

Het hofken

Mijn God, geef mij de zekerheid,
Dat ons Uw hemel openstaat;
Dat 't schemeren van Uw gelaat
Reeds over onze hoofden glijdt.

En maak de schemering tot licht
En tint de luchten rozerood.
We ontberen, smartlijker dan brood,
Den glimlach van Uw aangezicht.

Wel zijt Gij onze levens goed,
Maar overal is Uw gemis.
En aarzelend en ongewis
Wentelt de stroom zich van ons bloed.

Wij speuren geen genegenheid
Die van U komt en tot U keert.
En 't hart, dat nooit berusten leert,
Verteert zich in verzwegenheid.

O God! geen roep gaat naar U uit,
Als Gij ons roepen zelf niet wekt.
Roep! en uit zaad dat lag bedekt,
Groent nieuw begeertes jonge spruit!

En groeit en reikt zijn teedre loot
Door al seizoenen naar U heen,
En staat in bloei voor U alleen
En beurt zijn vrucht uit leve' en dood.

Ontsluit dan hemels hooge deur
En wend Uzelf ter wachtende aard.
Ga proevend door des harten gaard,
Die biedt zijn bloei te kust en keur.

En breek het al te welig lof
En bind de slingerende rank,
En rust op iedre zodenbank
En maak dit hart Uw stillen hof.

De overgave

Ik kan Uw wil niet meer weerstreven.
Ik kan Uw wet niet meer weerstaan.
Ik moet mij aan U overgeven,
Want Gij zijt nergens meer te ontgaan.

Hier, neem mijn handen; klink de boeien
Zorgvuldig met de bouten vast.
Mijn rug, ontwricht door veel vermoeien
Draagt duldig Uwen slavenlast.

O, ik verdien de dubbele slagen
Van Uwen geesels en Uw spot!
En ik zal buigen, ik zal dragen,
Tot Gij mijzelf bevrijdt, mijn God! -

Maar wee, hoe nuttig ik de bete
Van wroegings bitter tranenbrood?
Moet ik dat al mijn dagen eten?
En is mijn deel der spijs zóó groot?

En gaande door de heete zanden
En over rots en ruwe korst,
Reikt gij mij slechts den dronk der schande
Voor 't branden van mijn ziltten dorst?

Ik heb 't verdiend Uw hard kastijden,
Want ik wees eens Uw laafnis af.
Mij louterde geen leed en lijden,
En ik verstokte door Uw straf. -

Maar hoe? hebt Gij den last ontladen?
Of draagt Uw zware juk zoo licht?
En steunt mij Uwe heilgenade?
En glimlacht mij Uw aangezicht?

En zijn mijn boeien plots verbroken,
En sta ik, slaaf, zoo vrij en schoon?
Hebt Gij Uw gramschap dús gewroken?
Noemt Gij mij Uw beminde zoon?

Vergun mij dan dit ééne smeeken:
Ik diene U als een dankbaar kind,
Dat doelbewust zijn daad doet spreken:
Ik min U, wijl Gij mij bemint!

Najaar

Dit laat getij heeft ijler pracht gevonden
Dan vlamrende oogen en 't hartstochtlik rood
Van blozingen, die den verkoren nood
Der kinderlijke zielen schoon verkonden.

Het is de herfst; 't begeeren onzer monden
Schikt zich gelaten en vermoeid ten dood.
Slechts goedheid, die van liefde overschoot,
Verzaligt ook de bitterste onzer zonden.

Nu doet in 't pure licht der gouden dagen
De ziel heur lange steile bedevaart
Naar liefdes hooge onwankelbare stede.
Zonde en berouw vervloeit tot wazen sage.
Maar zij is als Gods morgenlicht verklaard,
En stil als blindgerezen avondvrede.

Geestelijk lied

Die eenmaal hem beminnen mocht,
Moet hem altijd beminnen.
En die hem zeer te vinden zocht,
Als eenen kleinen kinde,
Dien neemt hij liefdrijk bij de hand
En leidt hem naar zijn land.

Die eenmaal in zijn dienst wou gaan,
Maakt hij van slaaf tot vrije.
Die zonder loon als knecht wou staan,
Wordt zoon en ingewijde,
En onderhoudt den laaien brand
Van 's harten offerand.

Die eenmaal zijn beminde werd,
Kan nimmermeer verderven.
Tot zuivre vreugd wordt hem de smert
Van leven en van sterven.
Een kind, de lachende oogen groot,
Ziet 't leven, dóór den dood.

Aandachtig gedicht

Wanneer ik tot u bidden wil,
Dan moet de wereld om mij stil
En ook mijn hart moet stille wezen.
Want in een zwijgen daalt gij neer,
En door de windelooze sfeer
Komt mijn gebed tot u gerezen.

En zelfs mijn onbewust gezucht
Is voor uw liefde een genucht
Alsof zich hemels duizendtallen,
Van eenen zoeten schrik vervaard,
Voor uwe heerlijkheid ter aard,
Een witte neerslag, lieten vallen.

Zoo dekt de blanke najaarsdauw,
Tot rijp verstard, de grazen gouw,
En schittert in het zongewemel.
Maar als u mijn verzuchten groet,
Bedauwt gij zelf mijn dor gemoed,
En maakt mijn werelds hart ten hemel.

Laat mij dan in de stilte zijn
En kom gelijk de zonneschijn
Des morgens aan de kimmen blozen.
Dan spruiten uit het doode stof
Van mijn bedauwden hartenhof
Voor u de leliën en rozen.

De ziel zegt:

Kom mijn ellendigheid te hulp
In deze schaamle leemen stulp.
Ik staar uit 't duister naar het licht
Van uw verblindend aangezicht.

Hoor ik uw stap nabij de deur,
Ruik ik uw zoeten nardusgeur,
Zie ik uw glimlach, als een lamp
Zacht gloeiend door den avonddamp,

Dan is mijn onrust al gesust
Tot diepe niet te storen rust.
Dan taalt mijn honger naar geen brood.
Dan doet de schrale dorst geen nood.

Gij geeft u zelf op wondre wijs
Tot lafenis van drank en spijs,
En balseming voor bluts en wond.
Gij maakt mij t'eenemaal gezond.

Maar nauwelijks neemt gij oorlof,
Of ik zit rouwend in het stof,
En ween mijn oogen naar u blind,
Tot uw meedoogen mij hervindt.

Gij komt opnieuw en schikt ten disch,
En plengt uw wijn ter lafenis.
En hebt voor mijn nooddrufteigheid
Een overvloed van brood bereid.

Ai, woon dan altijd bij mij in
Of neem mij tot uw hofgezin.
Wees waard mij of gestaeghe gast,
Dat mij geen gure dood verrast.

Kom mijn ellendigheid te hulp
In deze schaamle leemen stulp.
Ik staar uit 't duister naar het licht
Van uw verlossend aangezicht.

De wijnstok

Aan uwen sterken muur gestut,
Voor allen guren tocht beschut,
O God, laat dragen
In zuivre lucht,
Mij eedle vrucht,
Naar uw behagen.

Gij, die de winden hebt geluwd,
Uw zoetheid in mijn vrucht gestuwd,
Warm gouden zeemen,
Zoodat de hand
Bevende brandt,
Om haar te nemen,

Kom zelven tot uw rijpende aard,
De bonte en bleeke najaarsgaard,
Zij toeft uw stonde.
En laat mijn wijn
Geheven zijn
Ten uwen monde.